

Yttrande över delbetänkande, Vägar till ett tryggare samhälle – kraftsamling för barn och unga (SOU 2022:67)

Sammanfattning

Region Västernorrland har erbjudits möjlighet att lämna synpunkter på Trygghetsberedningens delbetänkande "Vägar till ett tryggare samhälle – Kraftsamling för barn och unga" SOU 2022:67.

Region Västernorrland instämmer i huvudsak med Trygghetsberedningens förslag gällande en nationell kraftsamling för att förebygga att barn och unga involveras i gängkriminalitet, samt i bedömningen att arbetet både bör intensifieras och effektiviseras. Region Västernorrland instämmer också i Trygghetsberedningens bedömning att det är av vikt att kartlägga och sprida kunskap om det våld som sker i barn och ungas nära relationer till relevanta aktörer för att förebygga ungas utsatthet för våld.

Region Västernorrland vill lämna följande kommentarer:

Övergripande kommentarer

Trygghetsberedningen återkommer till vikten av tidiga, förebyggande och främjande insatser i utredningens bakgrundsbeskrivningar och bedömningar och Region Västernorrland instämmer i att perspektivet är centralt för att förebygga barn och ungas utsatthet och involvering i brott. Som beredningen flera gånger konstaterat är förutsättningarna att lyckas i ett förebyggande arbete bättre ju tidigare de aktuella insatserna kan göras. Region Västernorrland saknar dock konkreta främjande och förebyggande insatser i åtgärdsförslagen. Åtgärdsförslagen rör i hög grad riktade insatser när problem redan uppstått.

Region Västernorrland ser positivt på att beredningen lyfter fram civilsamhället som en viktig aktör i det brottsförebyggande arbetet och att civilsamhället behöver ses som ett viktigt komplement till det offentliga. Att stärka civilsamhället är viktigt för ett hållbart

samhälle. I betänkandet lyfts civilsamhället främst i rollen att via sin lokala förankring kunna bidra till det brottsförebyggande arbetet genom att möta och föra dialoger med utsatta grupper som de offentliga aktörerna kan ha svårt att nå. Civilsamhället ses även ha en betydelsefull roll i att stödja den som redan blivit utsatt för brott. Region Västernorrland vill i sammanhanget även lyfta civilsamhällets viktiga främjande roll i att exempelvis erbjuda meningsfulla fritidsaktiviteter och en känsla av sammanhang till barn och unga. Aktiva fritidsintressen inom till exempel idrott eller kultur kan utgöra betydelsefulla skyddsfaktorer.

Övriga kommentarer

8.2.2 Barn som är i riskzon behöver upptäckas i tid

Region Västernorrland instämmer med förslaget att ta fram ett kunskapsunderlag avseende våld i barns och ungas nära relationer för yrkesgrupper som arbetar nära barn och unga. Idag saknas i stort forskning och kartläggningar kring hur ungdomars utsatthet för våld i nära relationer ser ut och hur det påverkar deras hälsa och framtid. Trygghetsberedningen har även uppmärksammat att det för många barn och unga finns en osäkerhet om vad som är sunt i en nära relation och när ett beteende passerar gränsen till att vara en brottslig handling. Denna osäkerhet gör att det blir svårare att upptäcka när våldsutsatta har behov av stöd. Inom hälso- och sjukvården möter man dessa framför allt på ungdomsmottagningar, barn- och ungdomspsykiatri och vid föräldra- och barnhälsovården men även inom primärvården. För att kunna upptäcka och identifiera dessa individer krävs särskild kunskap hos personalen om kopplingar mellan ohälsa och symptom och utsatthet för våld och att rätt frågor ställs, vilket kräver återkommande utbildningsinsatser.

8.2.3 Stödinsatser till och samverkan kring barn och unga

Trygghetsberedningen observerar att flera aktörer, både offentliga och i det civila samhället, kan behöva bli bättre på att nå ut till barn och familjer med ett större stödbehov. Detta kräver, förutom kunskap om olika risk- och skyddsfaktorer, för att fånga upp olika signaler hos barn med ett behov av stöd, samt förutsättningar att kunna samverka med andra aktörer runt barnet. Region Västernorrland vill betona att det tar tid och kraft att arbeta in nya rutiner, arbetsätt och att prioritera samverkan med andra aktörer. Därför bör, förutom kunskapsstöd, även stöd i form av samordnande och ekonomiska resurser övervägas.

8.2.4 Behov av kunskapsutveckling, uppföljning och utvärdering

Region Västernorrland instämmer i bedömningen att satsningar på nationell nivå inom andra politikområden än det kriminalpolitiska bör analyseras och följas upp i arbetet.

Omställningen av hälso- och sjukvården till en god och nära vård, inklusive de förslag som presenterats i Börja med barnen! Sammanhållen god och nära vård för barn och unga SOU 2021:34 bör knytas till Trygghetsberedningens förslag. Dessa insatser ska bidra till en mer likvärdig vård som innefattar förebyggande och hälsofrämjande insatser för barn och unga i hela landet och en stärkt samverkan mellan hälso- och sjukvården, skolan, socialtjänsten och tandvården.

Region Västernorrland understryker även vikten av att koppla samman folkhälsopolitiken med regeringens utformning av en kunskapsbaserad kriminalpolitik. Båda områdena som lyfts i betänkandet är betydelsefulla för det övergripande målet för folkhälsopolitiken, att skapa samhällliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen. Folkhälsopolitiken syftar till att åstadkomma mer jämlika livsvillkor och förutsätter ett gemensamt och tvärsektorielt arbete. Politikområdena har därmed goda möjligheter att förstärka varandra och bidra till varandras måluppfyllelse, något som förutom att bidra till en god och jämlik hälsa även gynnar regional utveckling samt övriga aspekter som lyfts i Trygghetsberedningens utredning.

Beslut om yttrande

Beslut om yttrande har fattats av Regional utvecklingsdirektör Märta Molin med Malin Frykman, Folkhälsostrateg som föredragande. I den slutliga handläggningen har även Maria Jakobsson, Processledare våld i nära relation, Elin Torestad, Kulturstrateg samt Kristina Mårtensson, Områdesdirektör Länssjukvårdsområde Psykiatri-Habilitering deltagit.

REGION VÄSTERNORRLAND

Märta Molin
Regional utvecklingsdirektör